

PLAMTEČA DOBROŽELJNOST

Pričujočnost

V bitju psa je globoko ukoreninjen občutek za pravičnost. Ravnanje po tem občutku je brezpogojno – izvaja ga do zadnjega diha. Tudi če pomeni: smrt.

Primerov, podobnih odisejadi psičke Deni – primerov v našem času, ki so dokumentirani, nevprašljivo resnični torej – je nešteto. A prežemanje človeka in psa traja okrog 15.000 let – predstavljamo si, koliko dramatičnih in ganljivih, bolečih in plemenitilnih zgodb je ustvarila Dobrota psa. Številne živijo dolga tisočletja – nekatere imajo prizvok oziroma barvo mitičnosti – in so že zdavnaj ponarodele.

Ganljivi primeri pasje požrtvovalnosti, prekipevajoče dobroželjnosti in tudi inteligence so vzvalovali občutke številnih ustvarjalcev na vseh področjih umetnosti.

Psička Deni je prehodila več kot petsto kilometrov od Petrinje do Rume, da bi našla svojo družino

Tatjana Radanović: »Vsako noč sem sanjala, da se je Deni vrnila.«

**SPET
DOMA**

Tekst:
RENATA AŽMAN

Ljudje so kričali, jokali in v smrtnem strahu zapuščali mesto. Ura je bila deset zvečer. Milan Radanović, dvainštiridesetletni voznik avtobusa in vojak, je svojo družino - ženo Dušanko, mamo Anko in oba otroka, enajstletnega Gorana in petnajstletno Tatjano - še dva dni prej prepustil reki beguncev, ki so zapuščali Republiko Srbsko krajino. S psičko Deni je hotel ostati na prvi bojni liniji, ko pa ni bilo nobenega upanja več, je tudi sam sedel za volan avtobusa in odpeljal proti Banjaluki. Šlo je za sekunde. Morda zato ni opazil svetlo rjave psičke, kako si obupno prizadeva skočiti na avtobus, poln ljudi. Vrata so se zaprla, preden je Deni poskusila še zadnjič. Avtobus je odpeljal. Ostala je sama sredi zapuščenih ulic in hiš, sredi oglušujočega bobnenja topovskih granat. Sama sredi vojne.

ŽUBORENJE VEČNOSTI

Apolon s psom

Pavel Trubeckoj, *Otrok in pes*

Lord Byron

Napis na spomeniku novofundlandskega psa

(knjiga *Pesmi in pesnitve*)

Kadàr se v prah povrne kak zemljan,
ne po zaslugah – le po rodu znan,
takrat klesàr napne prav vse moči,
da mrtvi z žare čim bolj zablesti,
da sploh ne bereš v glosi slikoviti
kaj bil je – temveč – kaj bi moral biti.
A bedni pes, ta tvoj prijatelj vdani,
ki prvi te pričaka, prvi brani,
ki v tvojem srcu svoje ima srce,
ki srečen je, če zate v ogenj sme –
ta gre v pozabo, ker mu ne prizna
Bog duše, ki na svetu jo ima;
medtem ko človek, ta mrčes mrčesa,
lahko s kesanjem upa na nebesa.
O, človek, bedna, enodnevna muha,
ti hlapčevsko ničè, ti cvet napuha!
Kdor te spozna, te s studom zapusti,
ti grudica izprijene prsti.
Prijateljstvo ti je le goljufigja,
ljubezen – strast, smehljaj – hipokrizija!
Če na dve nogi vstala bi žival,
bi se lahko v dno duše sramoval!
Kdor pred to žaro si postal – odidi!
ni vredna, da ti jo oko sploh vidi:
prijatelju v spomin ta grob stoji;
le enega imel sem – tu leži.

Newstead Abbey, 30. oktobra 1808

TERAPEVTSKE AKTIVNOSTI PSA

Dr. Maksimiljana Marinšek

Pes je med vsemi živalmi človekov najzvestejši spremljevalec oziroma sopotnik. Brezpogojno mu je naklonjen in mu je sledil na vse konce sveta, v čisti led na sever in sam pesek sredi Afrike.

Vsi drugačni – vsi zvesti

Psi so zelo različni, od velikosti male mačke do velikega teleta. So bolj dnevna kakor nočna žival. Spijo lahko podnevi ali ponoči. Njihov spanec je bolj kratek, rahel, prebudi jih vsak najmanjši šum. Zelo hitro jih navadimo na čistočo. Med vsemi čutili imajo najboljši voh, tudi vidijo in okušajo zelo dobro. Razlikujejo se tako po telesnih kakor tudi po duševnih značilnostih. Eni so bolj učljivi kot drugi, pravzaprav so se eni bolj pripravljani učiti kot drugi – eni komaj čakajo, da izpolnijo gospodarjevo željo, da mu ustrežejo. Tak je nemški ovčar. Drugi pa so trmasti in se dolgo upirajo, tak je na primer kokeršpanjel. Seveda je to bolj pasemska značilnost, medtem ko ima lahko posamezni predstavnik pasme celo popolnoma nasprotno značilnosti. Pri tem je treba poudariti, da so pasemske telesne in duševne značilnosti bolj plod sistematične človekove selekcije živali.

Zelo pogosto se je pri številnih pasmah zgodilo, da je bilo človekovo stremenje za čim boljše pasmo usmerjeno predvsem na telesne značilnosti in so bile duševne značilnosti šele druga ali tretja misel. Tako se pogosto zgodi, da so mešančki zelo prilagodljivi, učljivi, imajo mnogo dobrih lastnosti in so tudi manj podvrženi boleznim. Kljub številnim različnostim pa je ena značajska poteza značilna za vse pse. To je zvestoba. Za svojega gospodarja je pripravljen narediti vse, zanj se bori do svoje smrti. Zvestoba se kaže tudi v velikem žalovanju, če slučajno gospodar umre. Znani so številni primeri, ko pes tako žaluje za svojim gospodarjem, da neha jesti in piti in nazadnje pogine.

Sporazumevanje človeka in psa

Gospodarja pes pozna po glasu, po hoji. Razume njegova povelja, razpoznava njegovo razpoloženje. Mnogokrat nekateri mislijo, da ima pes tako intuicijo, da nekatere stvari ve

PASJI BOJI – TRAGEDIJA ČLOVEŠKE VRSTE

Anej Sam

Srce bi počilo od bolečine vsakemu, ki bi se le zazrl v pogled bojujočega se kužka v organiziranih pasjih bojih. V tem pogledu valuje zdrobljena duša tega naravnega čudeža ljubezni, požrtvovalnosti in pravičnosti. Zvestobo lastni biti, ki se pri vrsti (canida) ukoreninja že milijone let, in vdanost človeškemu prijatelju so razdvojili s čutnostjo prekipevajočo dušo psa. Kot da bi del duše sledil enemu vzgibu, del drugemu. Duša pa je Univerzum, vendar ko se ta razsredišči, ni smisla, ni obstoja.

Sedem borbenih psov umorjenega Tineta Resnika včeraj usmrtili

Usoda sedmih psov, ki sicer niso sodelovali v organiziranih pasjih bojih, bo predvidoma znana prihodnji teden.

Bojan Rajšek, Ljuba
sob, 03.12.2011, 06:00

Tudi psičko z imenom Lady Hany so uspavali. Na fotografiji so dobro vidne poškodbe, ki jih je dobila v pasjih bojih. Foto: Zoran Flis

RAZŠIRJANJE SRC

Le človeška oholost si more domišljati, da je mogoče posameznico ali posameznika druge vrste posedovati, z njo upravljati, ji za svoje koristi namerno povzročati trpljenje ali jo/ga celo prikrajšati za življenje. Poglejte otroka, kako se s spontano radovednostjo, ki prežema celotno telo, usmeri k bitju, ki mu vrača pogled; njegovo navdušenje do drugega, tudi bivajočega, je neizmerno. S svojo neposredno navzočnostjo ga žival vabi v sporazumevanje in pogovor s svetom zunaj njega. Onstran stvari, igrač, ki ponazarjajo resničnost, daleč nad plišastimi nadomestki je bitje, ki se – glej –; po mačje gibko plazi čez rob vrta, kjer se začenja divja rast grmovja, ali pa tisto – ga vidiš?, ko v sproščnem drncu čez travnik izžareva popolno skladnost zanosa in dela nožnih mišic, repa ter nozdrvi.

Psi in mačke me od nekdaj povezujejo z drugimi in s sabo: revnejša bi bila brez vednosti o tem, kako mačka svoje štiri mladiče zvabi v prvo raziskovanje polja, ki leži čez cesto in kamor moraš čez jarek; bolj ploščata brez sočutja do krave, ki kliče za odgnanim teletom; drugačna brez izkušnje temnega prostora, ki je prepojen z vonjem po senu, mleku in pasjem urinu, ko si tako majhna majhna, da se izmuzneš nadzoru odraslih in se splaziš v pasjo uto k hudi šarplaninki, ko je blaženi čas podoja njenih psičkov?

Kakšna sreča, ko med človeškim mladičem in živaljo odpirajo okna in vrata. Prideš v zavetišče in se soočiš s posledicami tega, da se je pes udomačil pri človeku in je ostal pri njem, ne glede na ravnanje, ki ga je bil deležen. Kužki repkajo in cvilijo: vzemi mene, mene vzemi, mene!

In tisti plašni pesek, ki tega ni rekel, ampak se je tekel skrit, danes skače čez jarke in se kotali po strmali pravkar pokošenega travnika. To je naša Ruja – pa ne naša lastnina, ampak naša punca v krogu bližnjih, ki se imamo radi in smo pripravljene potrpeti, da se odtaja strah pred ljudmi ter raztopi groza njenih prvih otroških izkušenj.

Kar se ti potem zgodi, je diagnoza: razširjeno srce. Ko z dvignjenim repom v ponosnem toltu* kot kak islandski konj na svojih visokih nogah v drncu prenaša rogovilo, dolgo kot njeno lisičje grajeno telo, takrat žubori otrok v vsakem od nas.

Dr. Zalka Drglin iz Ljubljane, sociologinja

* Tolt je ena od petih vrst hoda islandskega konja.

Nekatere religije pripravljajo otroke na odraslost s takšnim učenjem o psu: »umazani pes«, »potepuška mrcina«, »garjavo ščene«, »smrdljivi cucek« ...

Kakšen prispevek k ideji pravičnosti! Poetizaciji življenja!

Nekdo je pravilno ugotovil, da človek resnično poseduje le tisto, kar nosi v sebi. Tudi to je možna razlaga naše ljubezni do psa. Čeprav pes nima denarja ali vplivnega položaja, ničesar nima zunaj sebe. Ima pa »dušo«, ki lahko boža našo dušo. A božanje duše je največ, kar človek z dušo potrebuje. Tisti, ki ne potrebuje božanja duše – je nima – niti psa ne potrebuje oziroma ga potrebuje za nekaj zunaj sebe. Tako kot potrebuje denar, veliko hišo, vplivne prijatelje ... In pripravlja psa za služenje denarja – pasji boji, različna tekmovanja ...

Homo duplexi – kakšna nesreča človeške vrste. In pasje. Človek, ki ga širša javnost pozna kot korektnega komentatorja osrednjega časopisa, pa še spreten govorec je, očarljiv gospod, javno pove: »Če vzameš psa iz azila, je podobno, kot če posvojiš otroka iz poboljševalnice. Nikoli ne veš, kaj dobiš«.

Gospod je že dolgo lastnik specializiranega časopisa za vprašanja rasnih psov; ukvarja pa se z uvozom in prodajo psov iz Madžarske, Češke, Slovaške ... (na zdravstveno stanje teh psov večkrat opozarjajo v črnih kronikah).

To so brezčasni literarni junaki. Pod plaščem družbenega odličnika – gnida!

Pes laja, oznanja postavo noči.
(*Edvard Kocbek*)

Ne le človek, tudi žival
ima svoje pravice!
(*geslo Svetovne zveze za
varstvo žival*)

Srce človeka lahko
presodimo po njegovem
ravnanju z živalmi.
(*Immanuel Kant*)

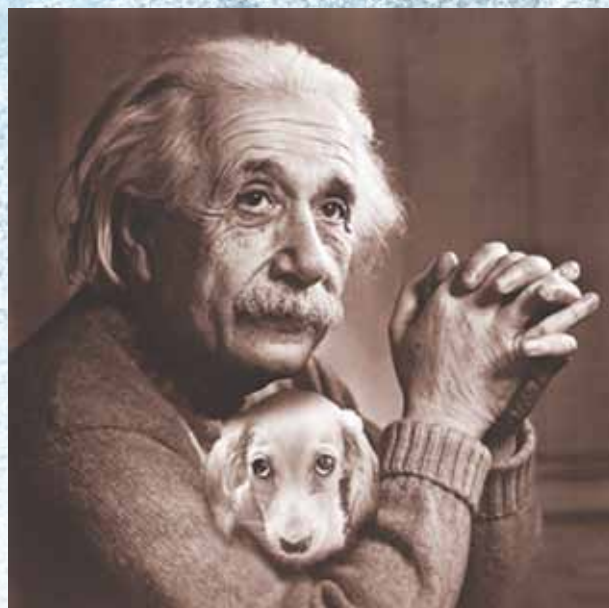
Če vaš pes nekoga ne
mara, ga verjetno tudi
vi ne bi smeli.
(*neznani avtor*)

Če potrebujete prijatelja,
si nabavite psa.
(*Al Dunlap*)

Bil je gospod, njegovi
psi so ga silno ljubili.
(*pesem iz 12. stoletja,
avtor neznan*)

IDILA

Znanstvenik Albert Einstein s psom

Pisatelj Fran Saleški
Finžgar z Liskom